

دهور مينه

ليکوال: حاجي محمد خُلانڊ

Ketabton.com

شنه اوڅيرنه جميل احمد درویش

دمور مینه

دمور

دمور مینه

دمور اوپیلار د حقوتویه اړه

بشپړ لارښود کتاب

لیکنه اوڅیرنه : حاجی محمد ځلاند او همکار جمیل احمد درویش

دمور مينه

د کتاب پل حَقوق په خپرندويه اړه لری!

د کتاب پيـــــــرُنْدنه

- د کتاب نوم : دمور مپـــــــنه *
- لېکنه او خپرنه : حاجي محمد خُلانْد او ورسره همکار جمیل احمد *
- دروېش
- خپرنديويه اداره : الهدايه خپرنديويه اداره *
- کننه او خوېسونه عبدالحميد مســـــــئلم

- او حکمت الله الهام *
- دېزاین الهدايه خپرنديويه اداره *
- د چاپ کال
- * ۲۱ / ۳ / ۱۳۹۸
- * ۶ / ۱۱ / ۲۰۱۹
- * ۱۴۴۰ / ۱۰ / ۷

* د چاپ شمېر:

۱۰۰۰ پوکه

- * کچه ۸۳، ۵ × ۸، ۲۷ سانتی متره
- * د تره سه کوانو خای د تدریس القرآن اسلامی وایسی راهیو
- * شمردارنگه کیتابتون ویبسایته

له گرانو لووستونکو تخنه یوه انډره هیله

اسلام علیکم ورحمته الله وبرکاته. اما بعد

د ټولو لووستونکو وڅخه موږ دا هیله لرو چې په دې کتاب کې کومه یوه غلطی په نظر ورسی .

هغه دې هم هلته اصلاح کړي . غلطی که املايي وي یا معنوي وي یا داسې بله غلطی وي څه فرق نه لري بس اصلاح دې یا په ذهن او یا په قلم سره وکړي او موږ ته دې د زړه له موخې معافی وکړي . ځکه هر انسان دهیری او خطا خاوند دی . هیڅ یو انسان داسې نسته چې خطا دې نه ځني

دمور مينه

کيڙي پوهان وایي : بنده معنا مانده : اوبل داچي څرنگه يو څوک دانه غواږي چي دده په عيب باندي بل يو پوه سي نو بايد چي دبل مسلمان انسان لپاره هم دانه و غواږي چي دده عيب ونور و ته بنکاره سي . پښتانه څومره يو بنه متل کوي : بنده راسه دخداي خپل سه لکه پرځان داسي پر بل سه : او دمسلمان پر عيب پرده اچول نه يوازي داسي چي هغه خوشحاله کوي بلکي

دده دخپلو عيبونو ددي لامل گرځي چي الله رب لعزت به يي ورپټ کړي . يا په دنيا کي او يا په اخرت کي . مبارک عليه الصلاة والسلام فرمايي (من ستر مسلما ستره الله في الدنيا والاخرة) يعنى څوک چي ديو مسلمان عيب ورپټ کړي نو الله ج به يي په دنيا او اخرت کي پرده وکړي . نور بحث نه اوږدوو دهو بنيار لپاره صرف اشاره هم کافي ده .

والسلام

حاجي محمد ځلاندي او ورسره هـ مکار جمـ ميل احمد

درويش

دالۍ

- * دخپلو واليدينو مور او پلار په نامه چې له زوكړې يې تر ځوانۍ په ديني خدمتونو كې مصروفه كړې يو تردى چې د علم ډگر ته يې راوړسولو وپه الهى دين اسلام سره يې زموږ پالنه وكړل.
- * او دهغو ځوانانو ورونو او خويندو په نامه چې دخپل مور او پلار ډير احترام او قدردانى يې كړې وى.
- * په درنښت حاجى محمد ځلاندى او ورسره همكار جميل احمد درويش

د کتاب خانگر نښاوی

- گرانو لوستونکو و د کتاب خانگر تیاوی ټوله په لاندی ډول سره دی
- ۱ لومړی خانگر تیاوی دده چی په بیلا بیلو معلوماتو سره اوډلی دی
 - ۲ خانگر تیا ددی کتاب دده چی یوه په زړه پوری قیصه دمور په هکله وړاندی کیږی ورپسی یو شو غوره ویناوی دوالیدینو د حقوقو په اړه وړاندی کیږی
 - ۳ درهمه خانگر تیاوی دده چی دوالیدینو په هکله دمعلوماتو وروسته یوه په زړه پوری ادبی ټوټه هم پرته ده
 - ۴ خانگر تیا ددی کتاب دده چی دپوهانو څیرکو عالمانو او استادانو غوچان معلومات پکښی ځای پر ځای سوی دی
- الهی دا خانگر تیاوی او پایدی هر لوستونکی ته په برخه ورکړی اوزمور سپیڅلی کوشش په خپل عالی دربار کی قبول او مقبول وگرځوی

امین

*

د ڪتاب لڳلو سبب او لامل

دا چي په انٽرنيٽ او عامه ڪتاب پلورنڻيو ڪي دمور او
پلار حقوقو په اڀه كوم داسي مدلل او بشپړ ڪتاب په
نظر نه راغلي نو مور هم هڅه و ڪرله چي دو اليدينو
د حقوقو په باره ڪي يو ڪتاب تاليف ڪرو نو الحمد الله
اوس دادی تاليف مو ڪري او ستاسو په لاسونو ڪي دي
چي خالص مي دڅښتن تعالیٰ په مرسته او توفيق سره
تيار او نوښته ڪري

ولحمد الله الجامع وحده

دايڪوال پيژندنه

حاجي محمد څلاند چي اوس مهال دکندهار ولايت
د سپين بولدک ولسوالي دنوي کلي اوسيدونکي دي

دمور مينه

محترم حاجي محمد خُلا ند ابتدايه زده كړي
دپاكستان دبلو چستان په ايالت كي دسرخاب كمپ
دهجرت په عالي ليسه كي ترسره كړي . متوسطه زده
كړي يي دكندهار ولايت په لمر او الجهان بنوونيز
مرکز كي سرته رسولي .

ددی وروسته يي داقتصادي مشكلاتو له وجهي په
كارپيل وكړ او زده كړي يي نيمگړي پاته سوي . محترم
حاجي محمد خُلا ند دكمپيوټر په برخه كي ديا دوني وړ
استاد هم پاته سوي دي په دي برخه كي يي ډير
شاگردان روزلي دي . دهغه وروسته يي دسپين بولدك
په سيميزه او ولسي اسلامي راډيو لومړي تعليم القرآن
وروسته بيا په تدريس القرآن راډيو كي دتخنيك دنده
په غاړه وروسپارل سوه

دلزياتو برياليتوبونو په هيله دي عبد الحميد مستقيم

دمور مينه

فهرست

..... (دمور مينه)	13
دمور دمهربانی په هکله يوه ډېره په زړه پورې قصه	13
.....	13
ای گرانې مور جانې :	15
دمور په اړه غوره خبرې	17
دمور جالبه کيسه	18
ادبي ټوټه	23
مور يعنې څه؟	25
د ادبي هن مينه دمور سره	26
ادبي ټوټه	31
دمور په هکله څو زرينې کرښې	32
دمور په زنداني زندان خاطره	33
دمور دمينې ادبي کرښې	36

دمور مینه

مور شوک ده	37
گراخی موری	38
سوال وکړل سوچي مور څه شی ده؟	42
ادبی ټوټه	45
یوه مور په ځنګله کې	46
مور	48
عجیبه، تیږه	51
مور جانه	53
ادبی ټوټه	54
د مور سره د زوی د وکه	58
زریښی کرانسی	60
ادبی ټوټه	61
تیږه	63
مور شوک ده	66

دمور مينه

اندى پوتيه.....	67
قيصه.....	68
قيصه.....	70
له مور اوپلار سره نيكي كول.....	72

دمور مينه

(دمور مينه)

دې نړۍ کي مطلبي مينه رواج ده
چي يوه يې دنبايست بله د باج ده

بې مطلبه که څوک مينه ليدل غواړي
دمور مينه نه په تخت او نه په تاج ده

هره مينه خپل مقام لري وځاتته
دمور مينه رسيدلې تر معراج ده

ميني سته چي په عوض هم پوره کيږي
او دا مينه صرف اولاد لره احتياج ده

زما (درد من) دي خداي د حق مينه نصيب کړي
نوره مينه د غارت او د تاراج ده

د مور د مهرباني په هکله يوه ډېره په زړه پورې قيصه

يو ځوان هلک چي هره ورځ به يې په کور کي د ميرمن او مور
تر منځ جنجال و، نو غوښتل يې چي د مور څخه ځان خلاص
کړي، فيصله يې وکړه چي مور بايد په ځنگله کي خوشی کړي،

دمور مينه

نو موري پي په شاه كره او ديوه لوي ځنگل په لور روان شو
او يو هسك غره ته و خوت چي خپله بوډي مور هلته
پريږدي ترڅو راكښته نه سي، نو كله چي د ځنگل په
منځ كي د دنگو او هيبتي لويو بوټو
(نو) لاندي تيريده نو مور به يي د پاسه د نو)
. . . خانگي ماتولې او په ځمكه به يي غورځولې
هلك خپله مور په غره كي پرينبوده او يوازي راروان
شو، ليكن لاره ډېره هيبت ناكه وه هلك فكر و كړ چي كه
خداي تعالي مه كره لاره مي غلطه كره نو هسي نه په بل
لوري لار سم او حيوانات مي و خوري، په دې سوچونو
كي و چي مور كي يي پرې او از و كړ چي زوى جانه
گوره چي لار درنه غلطه نه سي ما به په لاره كي د نو او
بوټو خانگي په دې خاطر را ماتولې او په لاره مي
غورځولې ترڅو تاته په بيرته تلو كي مشكل نه وي او
لاره درنه غلطه نشي او س په همدې نښو نښانو بيرته
ولاړ سه ! زوى جانه ناوخته دى ژر ژر ولاړ سه چي خدى
تعالي مه كره كوم ځناور درته نقصان ونه رسوي په خير

دمور مينه

لار سڀي زويه! په دې وخت کي د اوبنکو ډنډونو د
هلک په سترگو کي سيلابونه
جوړ کړل، زيات پښيमानه شو مور ته راغي غاړه يي
ترينه واخيسته لاسونه يي ورته بنکل کړل او بيرته يي
کور ته بوتله .

تر ټولو عجيبه خودا ده چي زوي يي د مرگ سوچونه
! کوي او موريي د سلامتۍ فکر
مور جانده مينه ناک زړه خښتنه ده هر وخت يي قدر او
عزت کوه حکه چي دغه نعمت په عمر کي
انسان ته يو ځل ورکول کيږي .

ای گرانې مور جانې:

هر هغه څه چې تا زما لپاره کړي لکه مينه، پاملرنه،
باور، تشويق، هيله، هوساينه، ملاتړ، ډاډگيرنه او
دا هر څه ما په دې پوهوي، چې زه څومره شاباسي
نيکمرغه وم، چې ستا غوندي مور مې درلوده، ددغه
ټولو نيکيو په بدل کې زه هيڅ نشم کولای يوازې به

دمور مینه

دومره وایم چې ای د عرش مالکه ای د عمکو او
اسمانونو خاونده زما مورته په خپل فضل او رحم سره
جنت الفردوس ورکړه ته موږ دواړه د قیامت په ورځ د
خپل عرش د سیوری لاندی سره یوځای کړه.

امین ثم امین

خدائی خودې بې موره د چا کورنه کړي
اوگوره صورت مې ځکه زورنه کړي
ځکه مې غمونه اوس ملگري دي
اوس راته دعا خو خوږه مورنه کړي
ماورباندي خاورې اړاولې دي
خوند ځکه دا کلې او دا لورنه کړي
څه رنگه به هیره کړم مور جانزه
کور کښ مې خندا نیازینه خورنه کړي
وائی راته څه شوله ادې زما
اوس راسره لوبې واره لورنه کړي
څنگه چې خلق سوځي د مور جانې غم

دمور مينه

داسې سوځول په خدايگواور نه کړي
هغه خوشحالي نشته اوس کلي کښي
اوس واره زمونږ کلي کي شور نه کړي
څنگه چې دا زه داسې بې موره شوم
خدائې دې دغه خلق داسې نور نه کړي.

د مور په اړه غوره خبرې

يو اځنی څوک چې زړه او روح يې د ژوند تر اخيره د
اولاد سره رپږدي مور ده.
. مور ټوله د مهربانۍ څخه جوړه ده
يو اځنی څوک چې د عمر تر اخيره پوري د اولاد نوم په
خوله کي لري هغه مور ده.
هيڅ گل د مور په شان رنگ او بڼکلي بوی نه لري
مور د نيکبختۍ لمر دي
له داسې حاله ويره وکړه چې مور دی
له فرياد او نفرت څخه خپل لاسونه
ستا په خلاف د اسمان په لوري اوچت
کړی

دمور مينه

دمور حسين يادونه داسي يو سينددي چي
دژوروالي اندازه يي يوازي واحد الله جل جلاله
ته معلوم دي

دمور محبت داسي يوه هستي ده چي هيڅ
نه ختميري
دمور محبت دهرڅه څخه بهتر او بنايسته شي دي

د مور جالبه كينه

يوه مور د خپل ناروغه زوي د كټ خواته ناسته وه او
ژړل يې
ملائيكه راكښته شوه مخ يې د مور خواته كړ او ورته
يې وويل:
اي موري! زه د الله ج له خوا راغلي يم، هغه پرتا
رحمت كړي چي ستا يوه هيله پوره كړم، ووايه له هغه نه
څه غواړي؟
مور ملائيكې ته مخ كړ او ورته يې وويل

دمور مينه

له الله ج خنجه غوارم چي زما زوی ته شفا ورکړي.
ملائیکې وويل: پښيما نه کيږې خو به نه؟
:مور حُواب ورکړ

!نه

:ملائیکې وويل

اوس دې زوې روغ شو، خوتا کولای شو چې دخپلو
ړندو سترگو د ليد غوښتنه دې کړې وای
مور مسکې شوه او ورته يې وويل: ته يې نشې
احساسولی

کلونه تير شول زوی خنجه ستر او بريالی انسان جوړ شو
. او مور به هم د زوی برياليتوبونه په مينه ولمانځل
زوی واده وکړ او له خپلې ميرمنې سره يې ډيره مينه
درلوده يوه ورغ زوی مخ مورته ور ورواړه وی او ورته
يې وويل
! مورې

نشم کولی څنگه يې درته ووايم، خو اصلي ستونزه دا
ده چې زما ميرمن له تا سره يوځای ژوند نشي کولی،

دمور مینه

غوارم تاته یو حاتته کور پیدا کرم ترخو ته هلته جلا
ژوند وکړې.

: مور زوی ته مخ ورو واپولو او ورته یې ویل
نه زویه زه د پخو عمر لرونکو خلکو حای ته ځمه
او له خپلو همزولو سره ژوند کوم او هوسا به یمه
مور له کور څخه بهر شوه یواځې کښیناستله او په ژړا بوخته
شوه

ملائیکه بیا را کښته شوه او مور ته وویل
ودې لیدل چې ستا زوی له تاسره څه وکړل؟
اوس پښیمانه شوې؟
غواړي ورته بنرا وکړې؟
مور وویل: نه پښیمانه یمه او نه هم بنرا ورته کوم، ته څه
پوهیږي؟

: ملائیکي وویل
بیا هم د الله ج رحمت پرتا شوی او کولای شې هیله وکړې، اوس
وايه پوهیږم چې له الله ج څخه د خپلو سترگو لید غواړې،

صحيح ده؟

مور په ډاډ سره وویل، نه! ملائیکي په ډیره حیرانتیا سره وویل
نو څه؟

دمور مينه

: مور خواب ورکړ

له الله ج څخه غواړم مېرور مې بڼه او زړه سوانده بڼه وي او
وکولای شي چې زما زوی بختور کړي، ځکه زه نوره هلته نه يم
. چې له خپل زوی څخه څارنه وکړم

دملائیکي له سترگو څخه او بڼکې روانې شوې او د او بڼکو
دوه څاڅکي دمور په سترگو کې ورتوی شول او سترگو يې
ديد پيدا کړ.

کله چې مور د ملائیکې او بڼکې وليدلې ورڅخه ويې پوښتل
ايا

ملائیکې هم ژړا کوي؟

!ملائیکې وويل: هو

خو يواځې هغه وخت او بڼکې تويوي او ژاري چې کله الله ج
وژاري.

: مور پوښتنه وکړه

الله ج هم ژړا کوي؟

: ملائیکې خواب ورکړ

الله ج همدا شيبه په ليوالتيا دخپل خلقت چې نوم يې مورده

ژاري. يعنې چې مور ژاري الله تعالی هم ژاري

هيشوک او هيش شي نسو کولای له مور سره پرتله کړو

دمور مینه

نودرنو لوستونکو

که یو شوک و غواپی چی پر مختگ و کپی! نودی
دخپل مور او پلار سره مینه او محبت کوی. دمور
او پلار په دو عا انسان تر جنت پوری رسیپی. کوم وخت
چی دویو چاڅخه مور او پلار خوشحاله وی نو الله (ج)
هم ډیر ځنی خوشحاله
اوراضی وی

دمور ازاری به کله هم هوسا نه سی
دمور او پلار د ازار غذا بونه په دنیا کی
سپی ته رسیپی
اخرت خولا پر مخ پاته دی
نو هیله لرم چی ازاری نه کپی
اوپه خپل ژوند کی پی راضی او خوشحاله
کپی

دمور مينه

حڪه جنت دمور اوپلارتر قدمونولاندي دي
ددوي شتون غنيمت وگهي او
دعاوي ورخه وغواړي
چي دجهنم له اورخه خلاصون ومومي
حڪه دمور قهر عارضي
وي
مگر محبت يي دايمي وي

ادبي ټوټه

ستا پاكو پنبولاندي جنت دي

موري

په مور لازم ستا اطاعت دي موري
درب په وړاندي ستا دعا مور جاني
بلکل قاييل د قبوليت دي موري

دمور مینه

چې ستا حقوق رب په قران کې ویلی
لور دی ترچا منزلت دی موری
چې درته وگورم نوزره می خوبس شی
درته مې زره کی محبت دی موری
راته دی تیری ډیری شپی کړی ویسبی
ډیر زیات په مور دی شفقت دی موری
په ورین تندی چې مور ته څوک وگوری
حدیث شریف د پاک حضرت دی موری
دهغه اجر یوی عمری غوندی دی
ولا رښتیا او حقیقت دی موری

چې نورانی مخ ته دی گورمه زه
پکی څه بل شانی لذت دی موری
اوس یی قیصی نه معلومیرې موری
اسلام در کړی لوی عزت دی موری

د عمري د زرگی سړی موری
تاسره مې حب هم سترالفت دی موری

مور یعنی څه؟

مور خو موروی
مور هغه هستی ده، چې الله تعالی یې انسان ته په ژوند
کې یو ځل ورکوی.

لکه یو بیت دی
قدریې ډیر پکار دی د خپل زرگی په مینه)
هر چا ته خدای ورکوی یوه یوه مورکی
مور د انسان د هیلو او امیدونو باغچه ده
مور د دنیا د بنایستونو او رنگونو نوم دی
یوه خرگنده مور د انسان د خوښۍ او خوشحالی

نمونه ده

مور د هغه کتاب نوم دی، چې په لوستلو سره یې د
انسان تلو سه لاسې زیاتیری

دمور مینه

بی له مور ه دا دنیا بی خونده او نیمگری وې
د تربیت لومړنې مکتب او مدرسه د مور غیبه ده
د مور یاد د هیرو لونه دی، حالانکه که پیری پیری
ژوند تیر شی
لکه چی یو دوه بیتونه دی

ما کړله هیره یادیدله مور مې
زما له ذهنه نه وتله مور مې
ما کړی نعرې چې نوریې نه یادوم
په خپله فکر ته راتلله مور مې

گرانو دوستانو هیله مندیم چې د
خپلو والدینو سره د زړه له کومی مینه او محبت وکړی

د نښی هلی مینه له مور سره

رسول الله ص دخیلې مور په قبر
ژړا: پرا انسان باندي د الله رحم او احسان ده، الله
جل جلاله وایې وانه هو أضحك وأبکی (النجم
43)، یعنی او هغه ذات دی چې خندول او ژړول
کوي، په ژړا سره د درد مند او غمجن انسان زړه
سپکیري او دارنگه په ژړا سره له درد منو او
کړیدلو سره خواخوږي غمرازي کولی شو، که
مور په لاس کې څه ونه لرو او ونشو کولی د کوم
غمجن او دردمن انسان مرسته وکړو، د او بنکو
زیرمې خو لرو د ناچاري او بیوسي په حالت کې د
داسې خلکو په حال ژړلای شو او له هغو سره
سلگۍ شریکولی شو، داراز ډیر ځله یوه شي ته
د شوق له پاره هم ژړا انسان ته سکون او آرام
ورکوي او د الله له ویرې هم ژړا له مور سره
مرسته کولی شي، او د الله له ویرې تویدونکې

او بنکې د آخرت په ورځ خورا ارزښتناکې
ملغلرې گرځي. رسول الله صلي الله عليه وسلم په
خپل ژوند کې له دې انساني حالت سره ډیر ځله
مخامخ شوی دی او په مختلفو حالاتو کې یې
ژړلی دی

. دلته هغه پرته ګټې او فایده را څیړو
رسول الله صلي الله عليه وسلم دخپلي مور قبر ته
ولاړ او دهغې دقبر خواته یې وژړل، له ده سره
چې کوم ملګري وو هغه هم وژړل او ویې ویل:
ما له خپل څښتن نه اجازه وغوښتله چې زه مې
مور ته دمغفرت دعا وکړم اجازه یې رانکړه او بیا
مې له خدایه څخه اجازه وغوښتله چې دخپلي
مور دقبر زیارت وکړم نو اجازه یې راکړه. نو
تاسو هم دقبرونو زیارت کوئ، ځکه په دې سره
انسان ته مرګ وریادیرې. عن أبي هريرة - رضي

دمور مینه

الله عنه - قال: زار النبي - صلى الله عليه وسلم -
قبر أمه فبكى وأبكى من حوله، فقال: (استأذنت
ربي في أن أستغفر لها فلم يؤذن لي، واستأذنته
في أن أزور قبرها فأذن لي، فزوروا القبور فإنها
(تذكروا الموت). (رواه مسلم)

په حدیث کې دې خبرې ته اشاره ده چې د مور
مینه دانسان په فطرت کې اغېز شوی وې که څه
هم د رسول الله صلي الله عليه وسلم مور دده په
ماشومتوب کې وفات شوې وه او ده یې دومره
خواره نه وو لیدلې خو بیا هم له مور سره اړیکه تر
نورو ټولو انساني اړیکو پیاوړې او پخه ده، او
د مور د قبر خواته د رسول الله صلي الله عليه
وسلم ژړا علماو داسې توجیه کړې ده چې په
هغې باندي د جهنم له ویري نه یې پرې ژړلې دې

دمور مینه

له حدیث نه دا خبره هم معلومولی شو چې که د یوچا نږدې خپلوان مشرکان وې نو په ژوند کې له هغو سره ناسته ولاړه او پوښتنه یې کولی شې او که مړه وې هم زیارت یې کولی شې او په ځانگړې توگه که دیوچا مور او پلار مشرکان هم وې په دنیا کې به ښه چلند ورسره کوي ځکه قران کریم وایي: *وصاحبهما في الدنيا معروفا* یعني په دنیا کې د دوی د وارو ښه ملگرتیا وکړه

له حدیث نه دا هم معلومولی شو چې قبرونو ته تگ رخصت او مستحب ده ځکه په دې کار سره انسان ته مرگ او اخرت وریادیږي او بل دا چې زیارتونو ته تگ باید یواځې د مرگ یادونې په موخه وې او د همدې موخې له پاره روادی ځکه په حدیث کې تصریح شوې ده: *فانها تذکر*

دمور مينه

الموت ، او دنورو ٽولو موخو له پآره زيارت ته
تگ جواز نلري په تيره بيا نن سبا چي خلک په
دي لږ کي څومره شرکي عملونه او له ناروا موخو
سره زيارتونو ته ځي دهغه بايد زيات مخالفت
وکړل شي او خلک بايد زيارتونو ته دتگ په
موخه وپوهول شي

ادبي ټوټه

لور مقام لوړ دی عزت دی خوږی موری ،
ستا تر پښو لاندی جنت دی خوږی موری ،
ستا رضا کښی چی رب خپله رضا ایښی ،
دی کښی هم د خدای حکمت دی خوږی موری ،
رب رحیم نه درته سل کاله ژوند غواړم ،

دمور مینه

ستا دعاده چی سر نن زما اوچت دی خوږی موری،

تا تگلاره د ژوندون ده را بنودلی،

ستا کلام زیب او زینت دی خوږی موری،

خوږی موری، خوږی موری بیله تانه،

د عابد ژوند په زحمت دی خوږی موری،

دمور په هکله څو زینتی کرښی

هغه شه چی تر لحده درسره پخیر ملگرتیا کوی

دمور دعا او شرین یادونه دی.

د تمام بشر په ژبه له روانو الفاظو

څخه غوره لفظ دمور دی.

تر ټولو نمونو بنایسته بنکلی

اوپه زړه پوری نوم دمور دی.

دمور مينه

د کوم سړی په ژبه چی دمور نوم راځی
له خوبنیوی زړه ټالونه وهی .
مورهغه هستی ده چی ځان کبابه وی
مگر اولاد ته له سختیو نجات ورکوی .

دمور نوم په انسانی تعمیر کی دامید او محبت
خښته دی .
داسمان څخه لاندی دځمکی په سر بهترینه تحفه
مور ده .

د یوه زنداني د زندان خاطره

دمور مینه

د چهار شنبې په ورځ مې مور او وړو کې ورور ملاقات ته
راغلي وو لومړې ځل وه چې د مور جانې سره مې په ولچک او
زولنو کې کې مخامخ شوم

مور او ورور مې ډېر راته وژړل خو ما به بار بار تسليې ورکوله
او ویل به مې مور جانې ته مه ژاړه زه او میدلم چې ژربه
خلاص شم
خو د هغې دومره بې اختیاره ژړه وه چې ما نشوه برداشت کولی

پای کې مې په درد ورته وویل

مور جانې که ته ژاړې زه ځم

مور مې قراره شوه خو سترگو یې ډېرې خبرې راته کولې
د پام غلطولو لپاره مې پوښتنه وکړه چې هغه بابا جان ولې نه
راغې او کشر ورور مې ولې نشته درسره؟

مور مې ځواب راکړو ویل ورور دې په سبقانو اخته وه پلار به
دې بیا راشې

دمور مینه

درختید و په وخت کې مې وړو کې ورو راته وویل لالا
کورته کله راکې؟

زما سترگې له او بڼکو ډکې شوې ورته مې وویل ورو زه دلته
ستاسو دپاره پیسې گټم بیا درځم

ورور راته وویل هغه بل ورو به مې هم راته ویل زه ستا دپاره
اخترته کالې راوړم خو هغه د اختر نه مخکې شهید شو او د
کلي په هدیره کې مو بڼخ کړ او کالې یې رانه وړل

په دې وخت کې مې له خولې چغې ووتلې او مور ته مې وویل د
بابا جان به مې څه حال وي، ورو مې وویل بابا جان مو هم ها
بله ورځ مړ شو او بڼخ مو کړ؟

مور مې په کرار او ژړه غونې غبراته وویل اوس دې ما اودا
وړو کې ورو پوازي گوزاره کوو.

زړه مې غوښتل چې ډیرې خبرې ورسره وکړم خو د دې خبرې
سره د ملاقات وخت پوره شو او زه موظف کس ترلاس و نیولم
او د مور او وړو کې ورو څخه یې جلا کړم.

ده مورد مینه ادبی کریمی

یه زما پاکی فرپنتی موری

یه صبر ناکی پبنتنی موری

ستا تکلیفونه شوگیری موری

خار ستاد لوری حوصلی موری

ستا دعاگانی پلوشی موری

کپی رهاگانی راخوری موری

یه د سپرلی د باد ورمی موری

یه د رباب خوبی نغمی موری

زما درد و نوله دمی موری

زری زری رچی رچی موری

دمور مينه

نه لگوي زما پيسي موري
گندي شليدلي لوپتي موري

د انتظار د شعر معني موري
درته لوگ ښه زماني موري

مور شوک ده

هغه کسان چي دمور دهستي شکر کوونکي دي
بيخي نن وخت کي کم دي مور هغه نعمت دي چي
داولاد هر درد هر غم فه ځان تيرو لوته لبيک وايي
مور هغه نعمت دي چي د جدايي غم يي دځمکي
اسمانونو تر منځ

دموجوده مساحت فه اندازه دي دردونکي غم لري
مور هغه شوک ده چي ستاخو شحالي دخپل خفگان په بدل کي
تاته زياته وي

مور هغه لويه هستي ده چي يوه مسکايي دپچي هرڅومره لوي
غم فه خوښي بدلوي مور هغه نعمت دي چي خادم
اوشاکرا اولاد به

دمور مينه

ده موردہ دو عاپہ برکت جنت تہ عی مورہغہ نعمت دی چي اللہ

ج

خپل دمہربانی یادونہ تل دمورد مہربانی دیادونی سرہ کړی

دہ

مورہغہ نعمت دی چي بیلاخیرہ جنت یی ترپنبو لاندی دی
یا اللہ ج دموردہ ہرہ حقہ مورہ خلاص کړی یا اللہ ج دمورد زړگی
ہغہ رحم چي داو لادپہ غیاب کی یی داپہ خفل زړگی کم خفگان
تیروی یا اللہ ج مورہ یی حق نشواد اکولی خوتہ ہغہ
دمور خفگان چي پہ مورہ داخومرہ زور پیری مورہ دہغہ پہ سزامہ
محکومہ وہ حکمہ مورہ عاجزہ یو دمور حق نشواد اکولی
اللہ ج دي زما او ستاسو مورگانوتہ پہ جنت الفردوس کی اعلیٰ

مقام ورنصیب

کړی

یا اللہ ج زما او ستاسو مورگانوباندی دباران پہ شان رحمتونہ

نازل کړی چي ہرچیرتہ وی

امین یارب العالمین

گرانی موری

ستا دلاسہ پہ مونگ باندی راحت دے گرانی موری

ستا د پنبو لاندی ہم جنت دے گرانی موری

دمور مينه

کور ته راشم چي ته نه يي ٿير خفه شم
دسر سور ٻڌي په مور باندي رحمت دے گراني موري

مور چي د چا نوي نو بے شوکھ په دنيا وي
هر انسان ته د مور جاني حاجت دے گراني موري

چي بچو سره يي دعا وي نو مزي په دي دنيا کڙي
بے دعا چي يي بچي وي په زحمت وي گراني موري

ستا خيال ساتلو ماتھ دا حوصله راکڙه
زما ٿوندون ٿول سلامت دے گراني موري

ستا پرورش داسي پرورش دے اے مور جاني
نعمت هرھ لجزه په صداقت دے گراني موري

موري

موري

موري

قربان دي سم گراني موري

دمور مينه

نن مي ډير سخت زړه درد وکړئ
آن دا چې پر ځان مي دانسان شک پيدا سو
پوهيږي چې ولې؟
مور مې ويلي ول چې څنگه به له خپله زويه غوښتنه
وکړم او که چيرې غوښتنه مي رد سي
بل چاراته وويل چې مور دي ديو کار اجازه غواړي
د ما خستن لمونځ مي کوی
په سترگو کې مي اوښکې وچې سوي زبان گويي مي
وتړل سول چې رنگ به مي څنگه سوی يي
تر لږ فکر ورسته مي جواب نه کړی ور
د لمانځه نيت مي تړی په فکر کې سوم چې خدای پاک
څومره مهربانه دی چې خپل حضور ته مي په لمانځه
بولي
او مور څومره حوصيله لري
چې د قدم له خاورې غوښتنه کوي

دمور مينه

له ځانه وشرميدم ځان مي دومره بي كسه او ضعيف
احساس كړي چې تر ځان مي بتر او برباد انسان ونه
ليدى

له سخت درد وروسته مي په زړه كې
خپل خالق تعالى ته وويل
افسوس افسوس صد افسوس دي زما پر انسانيت او
مسلماني وي
چي څنگه زما مور جاني ته دغه فكر پيدا سوى دى
او زه خبر هم نه يم چې زما تر حال او مال ستره هيله
زما په اړه داسې فكر لري
دخپل سپي څخه ديو ډير كوچني كار د اجازي غوښتنه
او انديښنه ورته پيدا كيږي
كه اولاد صالح دپوره ايمان خاوند وي
والدينو ته به يې هيڅكله هم دغه سوال او فكر پيدا نه
سي چې له خپلو اولادونو څخه ديو كار اجازه وغواړي

دمور مينه

زمور د فاميل دوستان ټول خبر دي چي زما او دمور
ترمنځ خو پريږده دخانمي ترمنځ لاپه شل كاله دي ته
ورته فكر نه دي پيدا سوي

كه بد سوي نه وای مور جاني ته به مي دغه سوال پيدا
سوي نه وای

ځكه مي ستاسو سره دغه راز شريك كړئ
چي دخپلي مور د زړه اهما احساس كړي دي عرش يي
لر زولي دي

مور او پلار مو ډاډمن كړي چي پرتاسو پوره باوري
ووسي چي تاسو دخپل اولاد سر هم نه ځني گرځوي

سوال وکړل سو چي مور څه شئ ده؟

•
. الله جل جلاله او يا ځله له مور څخه زيات مهربان دئ

•
سمندر وایي: مور هغه هستي ده چي د اولاد په
سلگونو زره رازونه په سينه كي پټ ساتي

دمور مينه

وريخو وويل: مور هغه هينداره ده چي هر رنگ پکښي
له ورايه ښکاري

•

غرونو وويل: دمور درناوي زماله خو کوڅه هم
ډپر لوردي

•

باران وويل: موريوه داسي هستي ده چي تل يې د
ميني وړانگي پر اولاد خپرې وي

•

زمانې وويل: دمور مينه زماله خغستا څخه هم تيزه
ده

•

شاعر وايي: موريوه داسي هستي ده چي د
اورېدونکي سيني ته کښته کيږي

•

ليکوال وايي: مور هغه هستي ده چي د ستايني لپاره
يې په نړۍ کې الفاظ نه موندل کيږي

•

دمور مینه

دعا وایي: مور هغه شخصیت دی چي د اولاد د
خوښۍ لپاره هر وخت ماغواړي

•

جنت وایي: مور هغه هستي ده چي زه یې هم تر قدمونو
لاندې یم

•

لمروایي: مور یوه داسې هستي ده چي له هر ډول
گرمی او یخنی څخه اولاد ساتي

•

حُمله وایي: زما قیمت خو به څوک پوره کړي خود
مور قیمت هیڅوک نه سي پوره کولای

•

هوا وایي: په ما کي نرمي او تازگي د مور څرگندونه
ده

•

رڼا وایي: مور درڼا او ښودني څلی دی
زه وایم: ماته د مور او گل ترمنځ توپیر نه ترسترگو
کیري.

ادبي ټوټه

کور دې راله شاړ کړو په ژړا دې کړمه موری
لاړې رانه مورې بې دعا دې کړمه موری

ستا د حار قربان غږ به نور نه اورم لکه؟
زړه مې چوي یتیم شومه تنها دې کړمه موری

بې لټا خو کور راته زندان بنکاري ما موري
سر دې په سودا سر په صحرا دې کړمه موری

ای زما قبلي زما دنيا زما هر څه
ټوله نړۍ شته خو بې دنيا دې کړمه موری

یوه مور په ځنگله کې

یو ځوان هلک چې هره ورځ به یې په کور کې د میرمن او مور تر منځ جنجال و، غوښتل یې چې د مور څخه ځان خلاص کړي، فیصله یې وکړه چې مور باید په ځنگل کې خوشې کړي، یوه ورځ یې مور په شاه کړه او د یوه لوی ځنگل په لور روان شو او یو هسک غره ته پورته سو چې خپله بوډی مور هلته پریږدي، ترڅو بیرته راکبسته نه شي، کله چې د ځنگل په منځ کې د دنگو او لوړو بوټو او ونو لاندې تیرېده نو مور به یې پورته د ونو څانګې ماتولې او په ځمکه به یې غورځولې

هلک خپله مور په غره کې پریښوده او یواځې راروان شو، مګر لار ډېره هیبت ناکه وه، هلک فکر وکړ لکه چې لار مې غلطه کړه، هسې نه په بل لوري لار شم او حیوانات مې و خوري، په همدې سوچونو کې و، چې مور کی یې پرې او ازو کړ:

دمور مينه

زوی جانہ! لار درنه غلطه نه شي ما به په لاره کې د ونو
او بوټو خانگې په دې خاطر رامتولې او په لاره مې
غورځولې چې، تاته په بيرته تلو کې مشکل نه وي او
لار درنه غلطه نشي اوس په همدې نښو نښانو ژر ژر
ولاړ شه چې خدای مکره کوم ځناور درته نقصان ونه
رسوي په خير لار شې زويه
په دې وخت کې د اوښکو ډنډو نو د هلک په سترگو
کې سيلا بونه جوړ کړل، زيات پښيमानه شو مور ته
راغی غاړه يې ترې واخيسته لاسونه يې ښکل کړل او
بيرته يې کور ته بوتله
تر ټولو عجيبه خو داده چې زوی يې د مرگ سوچونه
کوي او مور يې د سلامتۍ فکر

!

ددې کيسې مطلب

دمور مينه

هره مور جانهد مينه ناک زړه څښتنه ده هر
وخت يې قدر او عزت کوي ځکه چې دغه
ستر نعمت په عمر کې انسان ته يو ځل
ورکول کيږي.

مورهغه لوی نعمت دی چې يو ځلی لاره شی نو بيا يې
راتگ نشته مخکلی له دی چې پس له مرگه يې آرمان
وکړی نو هڅه وکړه په ژوند کې يې خوشحاله کړی

مور د دنیا ستره هستي

په نړۍ کې تر ټولو زوړیدلی مور هغه
د افغان مورده متاسفانه يو خو چې څرنگه په
کارده مونږ هغسې دمور حق نه دی ادا کړی
اوله بلې خوا زموږ مورگانې روزانه غمونه

دمور مینه

لمانخی زوریزی کیری اودردیزی دنری
دنورو مورگانو په شان خوشالی زمونز
دمورگانو په نصیب نه ده کاش مونز هم
خپلی مورگانې له دی وروسته خوشاله
وگورو

الله پاک دی موپه وطن کی سوله را ولی

مورهغه هستی ده چی لمن کبنی یی اغزی واچول شی
گلونه ترجوریژی

ادبی ژوبه

موری ستا بنکلاه اوستارنا غوارم
زه ترابده ترقیامته ستا بقاء غوارم
ستا یوه مسکاه راته بقاء غواری
دژوند یوه لحظه دی راته اعطاء غوارم

دمور مينه

هاشمي دي تل دعا غواړي
ستا د جنت راته بقاء غواړم
موري لاس پورته كړه د عرش و لورته
ستا په دعاء كي دارنا غواړم

دنيا څه ده خو بس خوشي تش ميدان دي
يوه مور ده چي هم ژوند دي هم جهان دي
چي ناڅاپه را پياد شي گراني موري زړه وړو كي شي
ماشوم شي په ژر اشې

بي اختياره دا لله ج نه دا سوال و كړم
زما عمر او خوبني دي ټوله ستاشي

پخپله ژاړم هيڅ پروا مي نشته
ماته په ژوند دمور خندا پكار ده

په كور كي نه وي زه له كوره درته گورته رالم

دمور مینه

موری راپاخه یو خه اوبنکی می دالی راوری
دخپل پرونی په خانگو کی می لږ وخنګاوه
یو حل می بیا پخپله ژبه الله هو کړی موری

تجربیه

یوه زاره بنځه به هر وخت له سهاره تر ماښامه دخپل
زاره کور د دروازی مخې ته ناسته وه
یو وخت ورته یو څوک چې هره ورځ به په همدې لاره
تیرېده متوجې شو، نوله ورځو څخه یوه ورځ وه، چې
په همدې لاره تیرېدی .

بیا یې په زړې بنځې سترګې ولګیدې، چې وچې
شونډې، چاودلې پنبی او زارې جامې په تن دخپل
زور کور مخې ته ناسته وه خو دا حل ترې همداسې تیر
نه شو خواته ورغی او د سلام وروسته یې ورته
وویل مورې څنګه یې؟

دمور مینه

زارې بنځې لاس د سترگو د پاسه و نیو په ځیر ځیری
وکتل او ویې ویل بنه یمه ځویه
لاروي وویل: موري داسې معلومېږي لکه چې نور
څوک نلري؟

بنځي وویل: ولې نه شکر دی شپږ زمانه مې دي،
. خدای ج دې یې راته ژوندي لري

لاروي وویل: موري ستاسې له کوره داسې معلومېږي
چې د زمانو کاروبار دې خرابه دی څه کار مزدوري لکه
چې نشته

بنځي وویل: نه ځویه شکر دی په ټولو زمانو مې
سبقونه ویلي، یو انجینر دی یو ډاکټر دی او نور هم
لوی لوی کارونه کوي

ټولو بچو ته مې ودونه وکړل، دا دوه میاشتي کېږي
چې پلار یې وفات شو الله دې یې وبخښي
ډېرې سختې یې زما بچو سره تیرې کړې
لاروي وویل: نو زمانه دې کوم دي موري؟

دمور مینه

بنځي وويل: زامنو ته مې الله ج ډېر مال او دولت
ورکړی، هر یو ته مې چې واده کولو بس الله به ورته بل
ځای کې بڼه کور او د ژوند سهولت ورکولو، ټول زامن
مې هلته یو دوه کلي وړاندې اوسېږي
لاروي وويل: نو مورې ته دلته څه کوي؟
بنځي وويل: په دې لاره مې هر سهار زامن تیرېږي،
صرف د هغو لیدو لپاره کښم، خو اوس مې سترگې
ضعیفه شوي او په موټر کې ناست زامن سم نشم لیدلی

مورچانه

مور هغه هستی ده چې لمن کښی یی اغزی
. و اچول شی گلونه ترجور پیژی
مور په کور کی هغه تله ده چی ټول اولادونه ورته
یوشان وزن لری

دمور مینه

مورپه نړی کی هغه موجود دی چی زرگی پری

راتولیشی

مورد دنیا مالیکه ده. مورجانی ستاد نوم تردغه

دریوتکو جارشم، (م) می مینه

(و) وجود می (ر) می روح

له اسمان خخه لاندی دحمکی پر سربهترینه تحفه مور

ده

دکوم انسان په خوله چی دمور نوم راعی زره یی

دخوشحالی خخه توپونه وھی

ادبی ټوټه

جوړپه دې دنیا جنت دی، دمور غیره

دخدای رحم وشفقت دی، دمور غیره

دمور مینه

دنیا واره دمور غیره کی، پرته ده

گهواره دبشریت ده، دمور غیره

انسانیت دمور له غیرې، شروع کیږي

سرچینه دبشریت ده، دمور غیره

محبت دمور په غیره کی، زده کیږي

مدرسه دمحبت ده، دمور غیره

دمور مینه کی ریا او تذویرنشته

سرتړپایه صداقت دی، دمور غیره

دمور غیره درازونو، گنجینه ده

خزانه دلور حکمت ده، دمور غیره

دمور غيره کي نفرت او کرکه نشته

ډکه واره د الفت ده، دمور غيره

په لولو کي راز د نصيحت شته

بڼه اغاز د نصيحت ده، دمور غيره

د ژوند کره وره، ټول همدلته شروع کيږي

بڼه ټاکونکي د قسمت ده، دمور غيره

د شاهانو په دربار کي، موندل نه شي

دمور مینه

کوم دربار چپې دعزت دی، دمور غیره

په دنیا کې نعمتونه دخدای، ډیري

خوتر ټولو خوږ نعمت دی، دمور غیره

په دنیا کې ئې مثال اوساری نشته

دومره ډکه دلذت ده، دمور غیره

دمور غیره ټوله مینه، مینه مینه

ټوله مینه، ټول رغبت ده، دمور غیره

زه قیام ئې دستایلونه، عاجزیم

دومره لوړ نوم دصفت ده، دمور غیره

دمور مینه دزوی دوی

دیرپخوا لیری صحرائی سیمه کی کوچیان او سیدل
ترخنګ یی دبدرالدین په نامه گاونډی هم وو چی دده
مورد (هیری) په ناروغی اخته وه او دی غوښتل چی
زوی یی ټوله ورغ ترخنګ وی زوی به یی دی خبری
زیات زور اوه او ویل یی چی دخلگو له نظره به کوچنی
یم کله چی دکلی کولو وخت رانږدی سو نو دبدرالدین
میرمنی ته وویل چی مورمی له خان سره نه بیایو او
همدلته یی پریردو یوڅه خواړه ورسره کیرده
چی یایی لیوان و خوری یاخپله مړه شی. چی دغم نه یی
خلاص شو دی ورته ویل بنه دی کلی یی وتړلی او
میرمنی یی دخور و ترخنګ دخوانی سره خپل یو کلن
زوی هم پرینبود چی همدایوزوی یی درلود او پلار
دزوی سره زیاته مینه لرل. دوی کله بارکړه او یوڅه منزل
وروسته دغرمی ډوډی لپاره دمه سول چی ټول په
خوراک اخته وه دبدرالدین میرمنی ته وویل چی زوی

دمور مینه

می راکره چی یوساعت لوبی ورسره وکرو میرمنی
ورته وویل چی هغه می ستا دمور سره پرینبود ده ددی
په اوریدو زیات خپه او په غوسه سو او چغی یی کری
چی دادی شه وکړه میرمنی وویل چی حکه می
پرینبودی چی سبا به مور هم همداسی یوازی پریږدی
دا خبره په ده باندی دمردک په خیر ولگیده او په تلوار
په اس سپور او دمور او زوی خواته ور روان سو حکه
هلته داسی وه چی خوک به بار سول لیوان به یی کورو
ته ورتلل چی که به شه پاته وه خوړل به یی نودی چی
ورسید گوری چی
موریی شاوخوا گوری

زوی یی مور په شاه ترلی
وه وور باندی لیوان شاوخوا راتا ویږی او دای یی په کاپو
ولی چی حانونه وساتی بدرالدین لیوان وشپل سترگی
یی داو بنکو ډکی سوی او دوی یی راوستل ددی نه
وروسته چی کله به کډه کیدل مور به یی په اوښ سپره

کره او دی به د شاه په اس ورپسی وو او دستر گولاندی
• به یی دمور جانی ساتنه کول

ژرینمی کرینمی

خوره کلیمه د مور ویل دی
اوپه وجود کي یی تر ټولو بڼکلي اوزره را بڼکونکي غږ
(ای موري) د

مور کلیمه هغه کوچني لغت دي چي له هيلي، عشق
اولوریني ډک دي مور په بشري زړه کي
تر ټولو خوږ او خوند لرونکي غږ دي.

مورد لوریني، از مښت، زړه سوي اوزده کړي سرچینه
ده مورد سپیڅلي څښتن هغه لورینه ده چي دخپل
اولاد دروزني او پالني لپاره هري سربښدنې ته
چمتوده، مور هغه غیرده چي دا اولاد آرام ځای دي
خودا غیر نه یواځي په ماشومتوب کي نه بلکي په
هروخت کي دخپل اولاد لپاره آرام وړبښي

دمور مينه

خو_ کله چي يو اځيتوب احساس کوي، بلکه کله چي
څوک ستا خبره نه مني کله چي دچالخوا ستا مينه رد
شي کله چي دژوند څخه کرکه کوي، يو ځل سترگي پټي
کړي سوچ وکړي چي چيرته به ارام بيا مومي او څوک
ستا خبره درک کولاي شي خوته به بيا مومي هغه بل
څوک نه ستا مورده، هغه چي تاته دا احساس درکوي
چي ته تر ټولو غښتلي يي او تاته دا ډاډ درکوي چي ته
ريښتيني يي

ادبي ټوټه

ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری
مور جانی ستاله محبت نه قربان
ستا حوصلی او صداقت نه قربان

دمور مینه

ای دهر چانه په ما گرانی موری
ای محترمی قدردانی موری

مور جانی ستا دی لوړ همت ته سلام
ستا شفقت او مرحمت ته سلام

زمونږ لپاره سرگردانی موری
ای محترمی قدردانی موری
موری تحفه د پاک الله یی موندته
بهرتر نعمت په دی دنیا یی موندته

په تا نازیزو ډیر بی شانی موری
ای محترمی قدردانی موری

زه افغان به دی عزت کومه
در سره مینه محبت کومه

دمور مینه

زما په غم سترې ستومانی موری
ای محترمی قدردانی موری
زما خوږی او مهربانی موری

دمور مینه

پرون شپه مې خوب لیده چې مړ شوی یم
لومړی ورځ یوه پر بنسته راغله او راته وې ویل

څه غواړې؟

! ورته ومې ویل: اوبه

وې ویل: لاړ شه هغې غونډۍ ته وڅیړه او اوبه
وڅښه، کله چې هلته لاړم په یوې سترې چینې مې
سترگې ولگیدې، له هغې چینې څخه مې په مړه څیټه

دمور مینه

اوبه وشکلې . درپیمه ورځ بیا هغه پرېنسته راغله او وې
ویل : نن څه غواړې ؟

! بیا مې وویل : اوبه

هغې وویل : لارښه هغې غوندې ته وخیږه او اوبه
وخیښه، کله چې لارم، گورم چې چینه ډېره کوچنۍ
شوې ده، په مړه خپته مې ترې اوبه وڅښلې

اوومه ورځ بیا نوموړې پرېنسته راغله او وې ویل : څه
غواړې ؟

بیا مې وویل : اوبه

هغې بیا وویل : لارښه هغې غوندې ته وخیږه او اوبه
وخیښه، له یادې چینې څخه مې اوبه وڅښلې

څلورېنستمه ورځ بیا هغه پرېنسته راغله او وې ویل : نن
څه غواړې ؟

بیا می وویل : اوبه

هغې یو ځل بیا خپله تیره خبره تکرار کړه او وې ویل،
چې هغې غوندې، ته وخیږه او له هغې چینیږه څخه اوبه
وڅښه

کله چې هغه ځای ته ورسیدم گورم، چې دا اوبو شاخکي
ډېر کم شوي دي، بیرته را وگرځیدم او له هغې څخه مې
وپوښتل

دا ولې؟

هغې په ځواب کې وویل: لومړۍ ورځ ټولو دوستانو،
د کورنۍ غړو، قوم، مور او خپل خپلوانو دې ستاله
پاره اوبنکې تویې کړې، درېیمه ورځ یوازې ملگرو او
موردې ستاله پاره اوبنکې تویې کړې، اوومه ورځ هم
یوازې ملگرو او موردې ستاله پاره اوبنکې تویې

دمور مینه

کړې، مگر خلو پښتمه ورغ یوازې او یوازې مور دې وه
چې ستاله پاره یې اوښکې تویولې، دا شاخکي ستاد
مور اوښکې دي، چې د تل له پاره تویبزي

کله چې را وینس شوم، نو د خپلې مور لاسونه او پښې
مې ښکل کړل، پوه شوم چې د مور مینه تل پاتې ده

مور د ژوند ملخپړه ده

مور د ژوند د سترې غره یوازې هغه چینه ده چې
دا ولاد تنده، سکون، آرامي او مینه پکې بهیزي
مور د اخلاص هغه نمونه ده چې د خپل بدن له غوښو
پي (شیدې) درکوي
مور د اعظمت و بلندی هغه مثال دی چې جنت یې له
پښو لاندې دی
مور خدای نده خو چې و دې نه بڅښي خدای د نه بڅښي

ادبی نوتیه

د اقیامت خودې خدای نه راوړي مورې
چې ته مړه یې اوزه نه یم مسافریم

دمورپه اوبنکو می لمده وه حکه نه تیریده
زما تراوسه نه هیریگی هغه وچه ډوډی

ده جنت سره سایه لرم په کور کی
هم کعبه هم مدینه لرم په کور کی

غریب نه یم زه بادشاه د زمانی یم
بی مثال خزانه لرم په کور کی

یو دیدار به یی په درست جهان ورنه کړم
زه خوداسی خزانه لرم په کور کی

لس کلن یتیم د خپلې مور سر ته ناست و ، لاسونه یې د مور له غاړې تاو کړي وو او له ژړا سره یې سلگی هم وهلې . مور یې خپل لاس په ډېر زحمت را پورته کړ او د خپل زوی په سر یې کینبډ . کونښن یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي ، خو په لاس کې یې دو مړه توان نه و په ډېر تپت او ازی یې په ډېر زحمت وویل : مه ژاړه زویه زه ښه کیږم . یتیم خپلې سترگې د مور په سترگو کې ښځی کړې مورې پلار که مې وای نو اوس به یې تاته دوا راوړې وای ته نن ښه شه زه بازار ته خم چې نن مزدوري وکړم ما ښام دوا درته راوړم . سلگیو یې خبرې پرې کړې مورې زه مې بوتان هم بازار کې خرخوم چې ډیره دوا درته راوړم ، خو ته نن ښه شه . د مور په بدن کې یې لږزه پیدا شوه کونښن یې وکړ چې زوی سینې ته ورنیږدې کړي ، خو توان یې نه و . د مور له سترگو یې

دمور مينه

اوبنکي را پرپوتې. زوی يې د لاس په ورغوي د مور
اوبنکي پاكي کړې

دمور لاسونه يې په حمکي ولويده يتيم ونه پوهيدی
چې مور يې ساه ورکړه لايې هم مور ته خبرې کولې
مورې ته مړه نشې که ته مړه شې نوزه به بيا ډوډی له
کومه کوم مورې که ته مړه شې نوزه به يوازي پاتې
شم، مورې مورې... لېشيبه وروسته وپوهيدی چې
مور يې دده خبرې نه اوري، له خولې يې سوې کړيکه
ووته او د مور په سينه ورپرپوت

زرینی کربنی د مور لپاره

تاسی فکر وکړی چی یوه مور په خپلو اولادونو څومره
مهربانه ده تاسی هم ددی خبری شاهدان یاستی چی یوه
مور د خپلو بچو د روښانه راتلونکی لپاره په پردیو
کورنو کی جامی مینځی او ډوډی پخوي دا هرڅه ددی
لپاره کوی چی دغه نیازین بچی یی د خپلو همزولو او
سیالانو په کتار کی ودريزی او نه غواړی چی دغه گل

دمور مینه

گل بچی یی بی تعلیمه لوی شی ددی خبری د بنه
سپیناوی لپاره د پښتو ادب د نالیکلو ادبیاتوله
خروار لنډیو څخه یوه لنډی ستاسو مخی ته ږدو

لنډی

بچی د سکول نه قرار نه شی

زه به پردی جامی گنډم تابه ساتمه

دمور مینه

یوه مور چی شل کاله د خپل زوی په انتظار کښی

و

د سرشمیرنی یو کار کونکی د سرشمیرنی په خاطر د

یو کور دروازو ته وټکوله

زړی بنځی دروازو ته خلاصه کړه

دمور مینه

کارمند پوښتنه یی و کره , مور جانی په دی کور
کښی شو کسه یاست

زړی بنځی د کوڅی اخیری برخی ته وکتل او په
ژړند وکی لهجه یی وویل کولی شی سبا راشی
سرشمیرنه وکړی

د سرشمیرنی کارمند وویل , مور جانی څه فرق
کوی نن یا سبا

زړی بنځی وویل , بلی مامور صاحب زوی لرم چی
شل کاله کیږی مسافری ته تللی دی شاید نن یا
سبابه راشی که راشی نورییا دوه کسه یو
یو دکاندار د کور تر څیرمه وای چی هر کله چې
د مور له کوره د باندی ځی نور کیلی ماته پریږدی
وای چی شاید زوی به مور اشی زه به نه یم ستړی
به وی د کیلی ور کره تر زما را تگ پوری به
دمه وکړی

د مور مینه د اسی وی

له مور اوپلار سره نيکي کول

له ابو هريره رض خخه روايت دي چي
رسول الله ص وفرمايل «رغم انفه. ثم رغم انفه. ثم رغم انفه. قيل
من يا رسول الله قال من ادرك والديه عند الكبر
احدهما او كليهما. ثم لم يدخل الجنة» رواه مسلم ۲۵۵۱. ژباړه:
دهغه پزه دي په خاورو سي. دهغه پزه دي په خاورو سي. او بيا
دي هم دهغه پزه په خاورو سي. يو چا عرض وکړي اي دالله رسوله
دچا؟ در رسول الله ص

داوينا چي وايي او بيا هم جنت ته داخل نسي. په دي معناه ده چي
خوک داموقع تر لاسه کړي او گټه تری وانخلي نو هغه تاواني دي
له همدی امله خوک چي دخپل مور اوپلار سره دبوډاوالي په
حالت کي نيکي کول غنيمت ونه گڼي. نو ددي لايق دي چي بدی
يي وويل سي. دا ابو هريره رض عنه خخه روايت دي چي رسول الله
ص وفرمايل بيشکه چي حيني وخت په جنت کي ديو چا درجه
پورته کيږي. هغه به پوښتنه وکړي چي دا درجه ماته څنگه را کړل

دمور مينه

سوه؟ ورته وبه ويل سي چي ستا اولاد ستا لپاره دبخنني دعا
کړي وه «رواه ابن ماجه د حديث شميره ۳۶۶۰»
په دې حديث کې دمور او پلار سره د بڼه سلوک لوی اجر او هڅونه
اوله هغوی سره د بد سلوک عذاب او بيره بيان سوه. ابو
درالدر د اء رض وایي چي ما در رسول الله ص خخه واوریدل چي
وی فرمايل: پلار د جنت منځني دروازه ده. نوکه غواړي ضايع
يې کړه او يايي ساتنه وکړه (رواه ترمذي د حديث شميره ۱۹۰۰)
له دې حديث خخه مطلب دادی چي د پلار حقوق ادا کول اطاعت
يې کول خبره يې منل او ادب ورسره کول د جنت پر منځني دروازه
د داخیليدو لوی سبب دی.

همدارنگه دعایشی رض عنها خخه روايت دی چي رسول الله ص
و فرمايل زه چي بيده سوم نو ځان می په جنت کې وليدی. بيا می
د يوه لوستونکي اواز واوریدی پوښتنه می وکړه چي دا څوک دی
؟ راته وويل سول چي دا حارثه بن نعمان رض دی. بيا رسول الله
ص و فرمايل: هغه ته دا مقام او مرتبه د تابعداری په وجه ورکړل
سوی دی. حارثه بن نعمان رض دخپلی مور د پير تابعدار وه (رواه

دمور مینه

احمد (۸۹/۲۴) نودرنو مسلمانانو لکه چی په حدیثو کی مو
ولیدل دمور اوپلار خومره ستر حقوق دی نو مور او تاسو هم باید
دمور اوپلار احترام او قدر و کړو. او ددوی دویناوو څخه
سرغړونه ونه کړو. برته ددوی د مشورې د کوم کار پیل او ختم ونه
کړو دژوند په ټولو چارو کی ورڅخه مشوره و غواړو

(ومن الله التوفیق)

دیوی دعا په هیله

حاجی محمد خُلاندا او ورسره همکار جمیل احمد درویش

ستا له رضا سره دهر بنده تقدیر تېرلی

موری له تاسره دوینو شپو تصویر تېرلی

دمور مینه

اخذ لېکونه

بیلابیل ویبسایتونه

فیـــــــــــــــــجونه

فیـــــــــــــــــسبوک پانی

او کتابونه

همدارنگه د حاجی محمد ځلاند او جمیل احمد درویش
مطالعتی معلومات
خوښونه سردار ولی عابد

حاجی محمد ځلاند

فیسبوک پاڼه

Haji khan 413@ gmail.com

ایمیل ادرس

070 555 80 76

د تلیفون شمیره

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**